

NAJBOLJ INVAZIVNE RASTLINE NA SLOVENSKEM

Žlezava nedotika

Enoletna suholetnica

Peterolistna vinika

Ambrozija

Topinambur

Robinija - akacija

Japonski dresnik

Kanadska rozga

KAJ LAHKO STORIMO SAMI?

- Vrt si polepšajmo z **domorodnimi vrstami rastlin** – mnoge so zelo lepe.
- Na vrtovih **ne gojimo** (potencialno) invazivnih tujerodnih vrst ali vsaj preprečimo njihovo plodenje. Pred nakupom preverimo njihove lastnosti.
- Ostanke z vrta **nikoli** ne odlagajmo v naravo.
- **Opazujmo!** Predvsem po gradbenih delih ali na огоlelih površinah. Če se pojavijo, takoj odstranimo invazivne tujerodne rastline. Hitro ukrepanje zelo zmanjša stroške in učinkovitost odstranjevanja!
- **»Posvojimo«** košček zemljišča v naravi in z njega redno odstranjujemo najbolj invazivne rastline – seveda ob soglasju, lahko tudi s pomočjo lastnika.
- Ostanke dresnikov in semenečih tujerodnih vrst sežgimo, **NE kompostirajmo!**

Avtorji: študenti naravovarstva BC Naklo pod mentorstvom dr. Sonje Rozman (ZRSVN)
Viri: ZRSVN, Projekt THUJA (informativni list 4),
Fotografije: lastne, Wikipedia, (ZRSVN)

PROTI invazivkam

ZA nas!

PROBLEMI Z INVAZIVNIMI RASTLINAMI

Tujerodne rastline so vse tiste, ki so na določeno območje prišle s pomočjo človeka, po naravni poti pa to ne bi bilo mogoče. Take vrste so tudi krompir, paradižnik, fižol, koruza, česen ...

Invazivne tujerodne vrste so tiste vrste, ki se v naravi same prekomerno razširjajo in povzročajo škodo naravi, gospodarstvu in zdravju ljudi. Vendar niso vse tujerodne rastline problem.

Ne sadimo jih na naše vrtove ali vsaj preprečimo njihovo plodenje in razširjanje v naravo!

Druge nvazivne vrste rastlin pri nas

Seznam slovenskih invazivk obsega kakih 30 vrst, ki pa jim zlahka dodamo še nekaj 10 naslednjih:

- **dve vrsti zlate rozge**
(*Solidago canadensis* in *Solidago gigantea*),
- **deljenolistna rudbekija**
(*Rudbeckia laciniata*),
- **veliki pajesen**
(*Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle),
- **orjaški dežen**
(*Heracleum mantegazzianum*),
- **vodna kuga ali račja zel**
(*Elodea canadensis* Michx.),
- **navadna amorfa** (*Amorpha fruticosa*),
- **drobnocvetna nedotika**
(*Impatiens parviflora*),
- **navadna vinika**
(*Parthenocissus quinquefolia* agg.),
- **vodna solata** (*Pistia stratiotes*), ki se je v zadnjih nekaj letih razbohotila v savski mrtvici Prilipe v bližini Brežic, kjer uspe prezimiti zaradi naravnih toplih izvirov in izpusta vode iz Čateških toplic.

Zakaj vrsta postane invazivna?

- **V novem okolju so podobne razmere kot v matični domovini.**
- **V novem okolju se uspešno razmnožuje in razširja.**
- **Je uspešnejša od domorodnih vrst zaradi:**
 - odsotnosti škodljivcev...
 - uspešnejšega načina razmnoževanja (čas cvetenja, semenitve, vegetativno razmnoževanje),
 - hitrejše in uspešnejše kalitve,
 - neposrednega uničevanja domorodnih vrst rastlin (prenos bolezni ipd.),
 - bujne, hitre rasti.

ŽLEZAVA NEDOTIKA

Splošni podatki o vrsti

Slovensko ime: **žlezava nedotika**

Znanstveno ime: ***Impatiens glandulifera* Royle**

Opis vrste: Žlezava nedotika je vrsta iz družin nedotikovk (*Balsaminaceae*). Rod nedotik je po številu vrst največji v družini in obsega **500 do 600 vrst**.

Žlezava nedotika je **do dva metra visoka enoletnica** z močnim, golim, kolenčasto odebeljenim stebлом, včasih z razvitimi stranskimi cvetočimi poganjki.

Votlo krepko steblo ima pri največjih rastlinah tudi nekaj centimetrov v premeru in je lahko lomljivo.

Listi so nasprotno nameščeni, v gornjem delu stebela pogosto po trije v vretencu, jajčasto suličasti in večinoma grobo nazobčani, z **žleznimi laski na peclju**. Zaradi slednjih je vrsta dobila tudi svoje ime.

Cvetovi žlezave nedotike so veliki do 4 centimetre in imajo značilno rožnato barvo.

Ime rodu izhaja iz dejstva, da se zreli plodovi ob dotiku eksplozivno razprejo in izvržejo semena, kar lahko v jeseni opazujemo tudi pri žlezavi nedotiki. Ob poku, ki spremlja odpiranje plodu, se semena raztrosijo tudi do **7 metrov daleč**, kar pripomore k njenemu hitrejšemu širjenju.

Iz rodu nedotik v Sloveniji uspevajo še druge vrste. Od njih je domorodna le **navadna nedotika** (*I. noli-tangere* L.), ki ima rumene cvetove. Prehodno podivjano se v naših krajih pojavljata tudi balfourova nedotika (*I. balfourii* Hook. fil.) in breskvica (*I. balsamina* L.), ki sta okrasni rastlini, kot številne druge vrste iz rodu nedotik. V gozdovih je invazivna drobnocvetna nedotika (*I. parviflora* L.) z drobnimi rumenimi cvetovi.

sejalni plod žlezave nedotike

Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Sejalni_plod#/media/

File:Reuzenbalsemien_opengesprongen_vrucht_Impatiens_glandulifera.jpg